Ն. 4860 — 1882 ՓԵՏՐՎԱՐ 11 ԲԷՆՃԵՇՄՊԻՀ

ԱԼԱՖՐԱՆԿԱ ՓԵՏՐՎԱՐ 23 ԲԷՆՃԵՇՄՊԻՀ — Ն. 4860

ԳԻՆԸ ԹԵՐԹԻ

Իսթանպոլ իշին սէնէլիկ մէճիա 10
Ալիքը այ » 5
Իւշ » » 3

Թաշրալար իշին մէճիտիյէ 10
Ալիքը այ » 5
Բօսթա իւճբէթի պէզէ՞այիտ տիր-

ԻԼԱՆԼԱՐ

Պիրինճի տէֆա իշին սաթըրը 3 ղր
Իքինճի » » » 2 ղր
Իւչիւնճիւ » » » 1 ղր

30 ՓԱՐԱ.

Մասիսի Էֆֆեար

ՄԻԻՆԱՏԻՍ ԷՐՃԻԵԱՍ

Իլան սրբասքնա զօնուլմասան իլանաթ ու իխթարաթքն սաթըրը 5 ղր
Մէքթուպլար Կ. Թ. Փանոսեան իսմինէ եազըլըր
Իսթանպոլտա, Գալաթատա Բէնլէնպիհ-պազարընտա Իբսի խանընտա Ն. 41։

١٢٩٧ ՇՈՒՊԱԹ ١١ — ١٢٩٩ ԸԼՊԻ ԻԼԼ ԱԽԸՐ ٥ — 30 ՓԱՐԱ.

ԹԷԼԷԳՐԱՖ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Պերլին, 21 փետր։

Կաղէթ տը Լ'Ալմանեը Տիւ Նօր ղազէթասը ժէնէրալ Սգօպէլէֆին նուիրգունա վերիլէն էհէմմիյէթին, միւպալուզալը պիր սուրէթտէ Թէվֆիուր իսիլիկնի պէեան իտիեօր։

Սէն-Բէթէրսպուրկ, 21 փետր։

Ժուրնալ տը Սէն-Բէթէրսպուրկ նամ բէամի զազէթա ժէնէրալ Սգօպէլէֆին նուիրգունան պահս իլէտիկի սըրատա, բուխսաթը բէսմիյէսի օլմաեան զէվաթ Թարաֆընտան իրատ օլունան մէգալէլերին Բուսիանքն խարիճի բօլիթիգասը իւզերինէ հիչ պիր Թէէսսիրի մուճիպ օլամաեաճագլարը կիպի, տէվլէթի միւշարիէյհա իլէ տիւէլի սայիրէ միեանընտա մէվճուտ օլուպ, եհալիլերինին մէնաֆիի վէ մուահէտաթա բիաեէթ օլունմագ նօթաի նայարըյլա, հիւքմտարանքն մուհապէթի միեթգապիլէսի իւզերինէ միւէսսէս պուլունան տօսթլուզու տախի թաղեիր իտէմէեէճէքլերինի պէեան իտիեօր։

Բարիս, 21 փետր,

Աժանս Հավասըն Թէէմին իլէտիկինէ կէօրէ, Ֆրանսա ճիւմհուրիյէթինին Թունուս էլչիսի Մ. Բուսթան, գարիպէն տիկէր պիր մէէմուրիյէթի տիրլօմաթիզըրէեէ նասպ ու թայեին օլունաճագ իմիշ։

Իսմաիլիա, 21 փետր.

Փետրվար 11 ինէն 20 սինէ գատար Սիւէյիշ գանալընտան 112 սէֆինէ կէճմիշ վէ 1,690,000 ֆրանգ հասըլաթ մըրուրիյէ ալընմըշ տըր։

Մէգիպոս, 21 փետր.

Մէգիպոսի մէպուսան ազասընքն մէէմուրիյէթլերինին Թաստիգի գըՇընտա լաբիյէթլերինին օլան բաբօրթօլար եարքն թէվզիմէտէն օլան բաբօրթօլար եարքն թէվզի օլունաճագ, վէ միւզաքէրաթա իրթէսի կիւն պաշլանըլաճագ տըր։

Բարիս, 22 փետր.

Գու կիւն նէշր օլունան բէյանի զազէթատա բէյիսի ճիւմհուրէն, աթիտէքի թէվճիհաթը միւպէյին պիր, գարարնամէսինի միւնտէրիճ տիր։

Մ. Թիսօ, Ֆրանսա ճիւմհուրիյէթի լօնտրա սէֆարէթինէ, վէ Մարքի տը Նայլ իսթանպոլ սէֆարէթինէ Թայեին։

Տիկէր պիր մէէմուրիյէթէ Թայեին օլունաճագ պուլունան Մ. Բուսթընն եէրիչէ տախի Նօր վիլայէթի միսի Մ. Գամպոն Թունուս Ֆրանսա էլչիսի նասպ օլունմուշ տուր։

Պերլին, 22 փետր.

Լաղէթ տը Լ'Ալմանեը Տիւ'ր զազէթասընքն պէեանընա կէօր ժէնէրալ Սգօպէլէֆի, պիրա Թէէսսիրի Սէն-Բէթերսպուրկա ավտէթ իլէ իւզրէ, պիր էմր վարիտ օլմուշ տուր։

ՏԱԽԻՅԷ

Մէքթէպի թիկէ նաղրը բաչանքն զէվատատէթլու Մ[illegible] ճէսի տիւն վէ[illegible]

[illegible] պէլէտիեէ

Իւչիւնճիւ եիա պէյին տիւն[illegible] Լ'ալբիյէթի մահէլլին[illegible] կիւն մինէ այիա ումուրու[illegible] վէ իսիլէն, ֆիւճճէթէն [illegible] օլաուզունու մէսմու[illegible] ազեեր։

[illegible] թիօլիք բաթրիդի Գեր[illegible] սրբազան, կէչէն սալը [illegible] պաղչէ սէրաեէնա [illegible] օնթի Բացիվէյլէ պիր [illegible] վիմիշ, վէ իհթիրամանքը [illegible] գապուլ օլունմուշտուր։

Ալմ[illegible] եէհուտիլէր մէքթէպի մէնֆ[illegible] թիրնա օլարագ Ավսթրիա [illegible] պարօն տը Գալիսին թահ. սէֆ[illegible] նայէսինտէ Պէյօղլունտա Վէրթէմբէրսունտա վէրիլէն պա[illegible]ն պէշ հիւզ լիրա հասըլաթ [illegible]ուշ տուր։

Ալմանեա իմբէրաթօրու հազրէթլէրի թարաֆընտան զաթը հազրէթի Բատիշահիեէ իհտա պույրուլան էկզ-Նուսար նիշանընքն թագտիմինէ մէմուր օլան հէյեէթի մէպուսէեէ պու ագշամ Իրան տէվլէթի սէֆարէթինտէ պիրէր զիեաֆէթ քէշիտէ օլունաճագ տըր։

Ալմանեա սէֆարէթինտէ վերիլէճէք իքէն, Պէլճիգա էլչիսինին զէվճէսինին վէֆաթըյլա կէրիեէ պրաղըմըզ օլան պալօ բաղար իրթէսի ագշամը վէրիլէճէք տիր։

Տիւն ագշամ հէյեէթի միւշարիլէյհա, Օխլամուր քէօչքիւնտէ պաշ վէքիլ բաշա հազրէթլէրի թարաֆընտան քէշիտէ օլունան զիեաֆէթտէ հազը պուլունմուշ տուր։

Հէյեէթի մէզքիւրէ մանեէթինտէ պիրտէ զազէթա մուխպիրի պուլունուպ, Ալմանեա պիսիլուք զազէթալարընա վուգու պուլան հալլեր հագգընտա մալիումատ վէրմէքտէ իմիշ։

Պապը Ալի թէրճէմէ օտասը խուլէֆասընտան էմին պէյ, Պուլգարիսթանտա էմլաքը միրիյէ վէ գաֆիյէ իշլերինին թէովիյէսինտէ մէվգուֆէ տէվլէթի Ալիեէ գօմիսէրլէրի թիւրքճէ պաշ քիթապէթինէ թայ։

Ալմանեա հէյեէթի սէֆարէթի ֆէվկալատէսի, բաղար իսթէսի կիւնիւ ծերիսատէթտէ շայեանը թէմաշա մահէլլերի զիեարէթ իլլէտիքտէն սօնրա, տէվլէթլու զազի Սուխթար բաշա հազրէթլէրինին, է սայիր պաղը զէվաթը քիրամ իլէ սիւֆերանքն վիզիթալարընը գապուլ իլլէմիշ տիր։

Պահրիեէ նէզարէթի հէլիլէսինտէն վիլաեաթը շահանէ վէ միւսթէգիլէն իտարէ օլունան մանթաարընը ֆէզգլարա սօզսան եէալ սէնէսինտէն միւթէրճիմ մաաշաթ իշին հէվալէլէր վերիլմէքտէ օլաուղու իշին իլմիշ տիր։

Գարիթէն Ա[illegible]գինին ճէնազէ ալտը, վերիլէն հավատասին մուզաեերի օլարագ, տիւն տախի իճրա օլունմամըշ օլուպ, պու կիւն էօյլէտէն 2 սաաթ սօնրա Ֆալգօն վաբօրու Թօքհանէ էօնիւնտէն գալդըպ, ճէնազէեի Հայտար բաշաեա նազլ իլլէեէճէք, վէ միւմանիլէյհին նաշէսի մահէլլի մէզքիւրտէ վագը Ինկիլիզ մէզարլըղընա տէֆն օլունաճագ տըր։

Էվվէլքի կիւն պիթիւն տէվլէթի էճնէպիեէ սէֆարէթի վաբօրլարը յալա գումբանիալարա մէնսուպ պուլունան վաբօրլար գաբիթէն Սէլգինին վէֆաթընան տօլաեը մաթէմ սանճագլարը չէքմիշլէր տիր։

Իզմիրին էմբարսիալ զազէթասընտա կէօրիւլմիւշ տիր։

Մահը հալին 14 իւնճիւ ագշամը էմին բաշա, պէրապէրինճէ Ալաշէհիր գուրպինտէ տերտէսի իտիրմիշ օլան ալթը նէֆէր հայտուալը վէ արազիլ թագըմընտան պիր գաչ գաբրլար պուլունտուղու հալտէ, տէվրինի իքմալ իլէ չէհրիմիզէ մուվասէլէթ իլլէմիշ տիր։

Միւսանիլէյհին մուվասէլէթինտէն սօնրա ալընան խապէրլէրէ կէօրէ, Ալաշէհիր գուրպինտէ պըրագըլմըշ օլան ժանտարմալար, եէնիտէն պաղը հայտուտարա ըստա կէլմիշ, վէ պունլարտան պիր գաչընը թէվգիֆա մուվաֆֆագ օլմուշլար տըր։

Էվվէլքի կիւն Իթալիա սէֆիրի գօնթ Գօրթի Պապը Ալիեէ կիտէրէք, միւատէթի մէտուտտէ խարիճիեէ նազըրը բաշա հազրէթլէրիլէ միւլագաթ իլլէմիշ տիր։

Շիրքէթի Խայրիյէ իլէ Իտարէի Մախսուսէ գումբանիալարընքն պիրէշտիրիլմէսի մէսէլէսի, Թօքհանէտէ ինիգատ իլլէմէքտէ օլան ումուրու նաֆիա գօմիսիօնու թարաֆընտան տախի նազարը տիգգատի էհէմմիյէթէ ալընմըշ, վէ գօմիսիօնու մէզքիւրէ, իշպու իքի շիրքէթլէրին պիրլէշտիրիլմէսինի էսասէն գապուլ իլլէմիշ իսէ տէ; էճնէպիլէրին հիսսէտարլըգ հագգընտան մահրում պուլունմուշլարընքն լիւզումինի տէրմէեան իլլէմիշ տիր։

Թէրճէմանը Հաղըգատ զազէթասը տախի պու խուսուսա իւզերինէ իսրար իլլէմէքտէ տիր։

Գարիպէն մահէլլի մէէմուրիյէթինէ կիտէճէկինի կէչէնլէրտէ խապէր վերմիկմիզ Ինկիլթէրրա տէվլէթինին Անատօլու գօնսօլոսու պին տար ազիմէթինի թէէիիւր իլլէմիշ տիր։

Սբհհիեէ իտարէսի Թարաֆընտան մէէմուր պուլունան հէքիմլէր, էվվէլքի կիւն օթուզ ֆէշքը գատար գըրմըզը խավեարը, պոզուլմուշ օլաուղլարը ինտէլ մուայէնէ Թահագգուզ իլլէտիկինտէն, զապթ իլլէմիշ տիրլեր։

Բաղար իրթէսի կիւնտիւզ Գատաք քէօյունտէ ֆրէրլէր մէքթէպինտէ պիր թէաթրօ լուպիեաթը իճրա օլունուր իքէն, մէքթէպին միւտիրի պիրտէնպիրէ գալդըպ բէրտէնին էնտիրիմէսինի էմր իլլէմիշ, վէ պէօյլէճէ տավէթլի պուլունանլար, կէօնիւլլերի գըրըլարագ էվլերինէ տէօնմէկէ մէճպուր օլմուշլար տըր։

Հազրըան, չու Թասթիլին սէպէպինի անլամագ իսթէսիքլերինտէ, ֆրէրլէրտէն պիրինի կէլիպ, օեունուն իշինտէ պաղը մուզիրը նօգթալար հիսս օլունմուշ օլաուղունու պէեան իլլէմիշ տիր։

Սալը կիւնիւ եինէ օեունա տէվամ օլունմուշ տուր։

Կէչէն բաղար իրթէսի կիւնիւ Պէյօղլունտա Ինկիլիզ սէֆարէթխանէսինին արգասընտա վագը Այնալը-Զէշմէ սօգաղընտա ատթիտէքի վագբաի միւէլլիմէ վաղու պուլմուշ տուր. շէօյլէքի, մահէլլի մէզքիւրտէ պուլունուպ էքսէրիա քիչիք Լիւքսէնպուրկ խամիլլէ թանընմըշ օլան գահվէնին իւզերինէ, էլլինտէ պիր գատագ բալասը պուլունան սէրխոշ Բումուն պիրիսի հիւճուում իտէրէք, գաբուլէ բէնճէրէլերին չէրչիվէլերինին քեաֆֆէսինի տախի գըրմըշ, վէ էհալի պու էմնատէ հիչ պիր շէյ սէզիլմէկէ ճէսարէթ իտէմէմիշ տիր։

Մէրգում սէրխոշ պու իշինի պիթիրտիքտէն սօնրա, պիր շարեէք սաաթ գատար շէքիլիպ, պատէհու եինէ կէլմիշ վէ պիր թէքմէ վուրուպ գաբուեու աշարագ, էվվէլ պէ էվվէլ մահէլլի մախսուսունտա պուլունան նարկիլէլերի աշաղը ատթըպ գըրմըշ տըր։

Մէգքիւր գահվէխանէյի իշլէթմէքտէ օլան միւսիման պունու կէօրտիւքտէ, տիշարը չրգըպ արգասընա պիսիլ պիր սօքա սագլամըշ օլաուղու հալտէ, եէնիտէն իշերի կիրմիշ իսէ տէ, մէգքիւր սէրխոշ տախի այնի տագիգատա, միւմանատի կէօրմէտիկինտէն իշինի պիթիրիպ տիշարը չրգմագտա պուլունմուշ, վէ պէօյլէճէ գարշը գարշրեա բասթ կէրտիքլերինտէն, պիր միւտարէպտէ բասթրըթը տըր գօրմուշ, վէ գավկա արասընտա գահվէճի, սէրխոշ բունմա սօքասընը իքի տէֆա բասթ կէլէ միւքէմմէլ սուրէթտէ եէրլէշտիրիլինտէն, արթըգ գաբշը գօյմագա մէճալի գալմաեաբագ, գըչ իբինի չէօզմէկէ մէճպուր օլմուշ տուր։

Օ վագթի, պիթիւն պու վուգուաթը թէաթրօ սէյր իսէր կիպի թէմաշա իլլէեէն էհալի, սէրխոշու թասթիպ պիրլէ, էլէ կէչիրմիշ, վէ օլ գատար գալմանէ սուրէթտէ պիր տաեագ աթմըշլար տըր քի, մէրգումանն հայեաթը չիմոի թէհլիքէտէ պուլունմագտա տըր։

Բօլիս գիքը օլունան գահվէխանէյի գաբաթմըշ տըր։

Պէյօղլունտա վուգու պուլան իքի գաթլ մատտէսինին թահգըգաթընա հալէտ տէվամ օլունմագտա տըր։

Մաղնուն Եօրկի իլէ չինկեանէ Հիւսէյինին, պիր բարչասը Ֆէրիտիյէ սօգաղընտա վէ տիկէր գրսմը էլմա-տաղընտա պուլունմուշ օլան մագթալ Ազաբիս նամ քիմէնէնին գաթիլլերի օլաուգլարը հէնուզ թէմամըյլա թէպէյեիւն իլլէմէմիշտիր։

Սապէգալը կիւսուհինտէն օլուպ կէչէն կիւն Տօղրու եօլտա գաթլ օլունան շախսընը իսմի Եօրկի օլմաեըպ Մարգօ իմիշ, վէ չու գաթլ ախզը ինթիգամ նիեէթիյլէ իճրա օլունմուշ օլաուղու անլաշըլմըշ իսէ տէ, պաթիլ հէնուզ տերտէսթ իտիլէմէմիշ տիր։

Էվվէլքի կիճէ սաաթ 6 բասատէլերինտէ Թավուգ բաղարընտա Եաղլըգճը խանը գարշըսընտա վագը էմմէքճի ֆուրուսունտան ախէշ ղուհուր իլլէմիշ իսէ տէ, տէրհալ թուլումպալար եէթիշէրէք, գուլէտէն իշարէթ չէքիլմէքսիզին պասըրըլմըշ տըր։

Միրկէօն դարիյէսի սաքինէրինտէն վէ իսթամ քեաթիպէրինտէն Խուլուսի Նամ քիմէնէ միւտիրիյէթի մէզքիւրէ ինէզտինտէ մահֆուզ պուլունան իսթամ սանաբգլարընտան պին ալթը եիւզ լիրա սիրգաթի իմիշ օլաուղու, վէ Պապը զապթիյէտէ մէվզուֆ պուլունտուղու իշխիրմիշ տիր։

Պու մատտէնին թահգըգաթը էվվէլիյէսի իճրասը զըմընտա, չէյլա իլ իսլամ էֆֆինտի հազրէթլէրի թարաֆընտան ըրճալը իլլէմատան միւրէքքէպ պիր հէյեէթի մախսուսէ թէշքիլ պույրուլմուշ, վէ սաբրկի մէրգում ճէլպ օլունտուղտա, տիրգաթիքը իգբար ու իթիրաֆ էյլէմիշ տիր։

Մէրգում Խուլուսի իսթիճվաբընտա «էվվէթ միւտիրին հուզուրունտա չալտըմ, սանտարգրար միւտիրին մէօհրիյլէ մէմուր խաչար իտիմ, ալբրթըմ վէ քէնտիսինէ խապէր վերիրտիմ» տէմիշտիր։

Եէթիմէրին չալընմըշ օլան բարասընքն թազմինի օ տարիէնին ամիրինտէն լազըմ կէլէճէկի մուվաֆֆագը ուսսուլ օլաուղու ճիհէթլէ, մէպլաղը մէսրուգուն իյթամ միւտիրի Ազիզ էֆէնտի հազրէթլէրի թարաֆընտան թազմինի լազըմ կէլիեօր իմիշ։

Անսաբլ Լէհլի օլաուղու հալտէ թէպասի տէվլէթի ալիեէտէն պուլունան Միշէլ Լանուրօվիչ նամ բաբաս թէվգբֆ օլունմուշ օլուպ, իսթինթագը իպթիտաիեէսի Պէշիքթաշտա իճրա գըլընմըշ տըր։ Մէրգում Տէրիսաատէթ ճինաեէթ մահքէմէսինտէ մուհաքէմէ օլունաճագ տըր։

Բաբասը մէրգում, եիւզ էլլի ատէա օնար բուպլիք գալպ Բուսգայմէսի սիրմէք իսթէմիշ, վէ խանէսի թահարրի օլունտուգտա ալթը եիւզ էլլի ատէա տահա գալպ Բուսքեաղըլարը տախի պուլունտուղունան, գալպազանլըգ ճինաեէթիյլէ մաղնուն պուլունմուշ տուր։

Մէրգում իսէ պու քեաղըլարը թանընմատըղը պիրիսինտէն ալարընը վէ պունլարը Օսմանը սիքքէսի կէ թէպտիլ իլլէմէք էֆքեարընտա պուլունտուղունու իստտաա իլլէմէքտէ տիր։ Մահքէմէնին գաբիպէն գարար վիրմէսի մէէմուլ տուր։

Գալաթա ճիհէթի սագալար քէթխիսատը, պու կիւնլերտէ Շէհիր էմանէթինէ պիր արզուհալ թագտիմ իտէրէք, չէշմէլէր վերկիսինին ավգիքնը իսթիտա իլլէմիշ տիր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ատենապետաց դիւանն այս օրուան դումարման մէջ, մանրամասնօրէն տեղեկանալով պատրիարքական հրաժարականի խնդրոյն յարակից պարագաներուն նկատմամբ վարչութեան կողմէ տրուած բացատրութեանց, արժան դատեց իր յառաջիկայ նստին թողուլ Ազգ. Ժողովոյ գումարման նկատմամբ որուելիք որոշումը։

11 փետր. 1882 Ե. Մ.

Իզմիրէն Զիլինկիրեան էֆէնտինին, չէնա մահ մուգատտէմ Իսթանպոլա վուգու պուլան սէյեահաթը իւզերինէ եազմըշը շայեանը միւթալաա պէնալերի, բէյտրբէյ Արեւելեան Մամուրատ տէրճ իտիլմէքտէ օլուպ, վէ մէզքիւր բիսալէնին դեկտեմբեր ճիւզինտէ տէրճ իտիլէն ալթընճը մէքթուպունուն չու ատթիտէքի դբթասը իչին, քէնտի հագգըմբզա, թարիխլերէ կէչէճէք պիր չէհատէթի միւհիմմէ տիմէք օլաճաղընտան, մա մէՇՇուսիեէ այնէն տէրճինի, էհէմմիյէթտէն ատա իթմիշիզ տիր։

Ինչպէս կը հաստատէ պատմութիւնը, աշխարհիս մէջ եղած են ժամանակներ ուր անհատ մը համայն մարդկութեան համդուամեերուն հակառակ կարծիք մը յայտնած, և այն պատճառաւ հալածուած է իր կարծիքին հետ, որ սակայն այսօր լուսաւորեալ ժողովուրդ-

ներու իմացական գանձերուն մէջ ընդհանրապէս ընդունուած է իբր երկրաչափական ճշմարտութիւն։ Հայ ժողովուրդն այս սկիզբին համեմատ վարուելու չափ լոյս չունի տակաւին, և հայ խմբագիրներն ալ եթէ գիտեն և կ'ընդունին այս փբբկաւէտ սկիզբը, անոր պահանջումներուն համեմատ վարուելու արիութիւնը չունին։

Այս ամբաստանութիւնս եթէ անհիմն գանողներ կան, այսպիսիներու համար կ'ըսեմ. Տե՛ս Արեւելեան Մամուլը, տե՛ս մանաւանդ Մանզումէն։ Այս վերջին թերթին յարգի խմբագրապետն այլ և այլ յօդուածներու մէջ Հայկական Խնդրին նկատմամբ իր կարծիքները յայտնեց այնպիսի ժամանակ մ'ուր ամեն հայու, նա մանաւանդ այս տեղի հայերուն համար էութեան կամ չէութեան խնդիր մ'եղած էր այն, ուր Հայաստանի վերանորոգութիւններուն մասին ազգային վարչութեան և հայ հասարակութեան տեսութեամբը չխօսիին ազգադաւ ոճրագործի մը պէս վարուիլ էր, և ուր թերեւս իխաչ հանէին Մանզումէն։ Դիտե՛ որ սոր կարծիքները և զանոնք յայտնելու ձեւերը ոչ կը պաշտպանեմ և ոչ կը դատապարտեմ։ Կը հաստատեմ միայն որ երբ Պոլսի հայերն իրենց կարծիքներուն և համոզումներուն ներհակը նշմարեցին այս թերթին մէջ, զայն կարդալէ ոչ միայն դադրեցան, այլ նաեւ ուղղակի կամ անուղղակի միջոցներով հայածեցին, և այս տեղի հայ լրագիրները լռութիւն պահեցին՝ փոխանակ իրենց պարտքը կատարելու, որ էր յանուն մտքի ազատութեան բողոքել այդ հալածանաց դէմ, և անկեղծապէս, առանց թշնամական ակնարկութիւններու վիճել խմբագրին հետ՝ անոր կարծիքները հերքելու համար, եթէ սխալ էին, կամ իրենք ալ ընդունելու և հրատարակելու համար, եթէ ճշմարիտ էին։ Ի՞նչ եղաւ այս հալածումին և այս լռութեան հետեւութիւնը. Մանզումէ լռութիւնը . . ։

«Եթէ բոլոր մարդկային սեռը, «բաց ի մէկ անձէ, մի և նոյն կար«ծիքը ունենար, և միայն մէկ անձ «անոր հակառակը մտածէր, մարդ«կային սեռն այս անձը լռութեան «դատապարտելով չէր արդարա«նար, ինչպէս որ նոյն անձն ալ չէր «կրնար արդարանալ մարդկային «սեռը լռութեան դատապարտելով, «եթէ կարենար դատապարտել։ «Եթէ կարծիք մը տիրոջը համար «արժէք ունեցող ստացուածք մ'ըլ«լար, եթէ այս ստացուածքը վա«յելելու մասին տիրոջն անհանգըս«տութիւն կրելը լոկ անձնական վը«նաս մը ըլլար, կրնար ըսուիլ թէ «միայն մէկ անձի կամ շատ անձե«րու ընաս եղաւ։ Սակայն կարծիքի «մ'արտայայտութիւնը լռութեան «ներքեւ պրկելը մասնաւորապէս «վնասակար է սա միտքով թէ՝ «մարդկային սեռին, ներկայ և ա«պագայ սերունդներուն, այն կար«ծիքը ընդունողներուն ինչպէս նաև «չընդունողներուն մի իրաւունքը «գողնալ է։ Եթէ ուղիղ է այն կար«ծիքը, անանք կը զրկուին մոլորու«թենէն հեռանալու և ճշմարտու«թիւնը ընդունելու պատեհութենէ «մը։ Իսկ եթէ սխալ է, գրեթէ ա«ւելի մեծ բարիք մը կորուսած կ'ըլ«լան, և այս բարիքն է ճշմարտու«թեան աւելի յայտնի կերպով ըմ«բռնուիլն և աւելի ազդուութեամբ «տպաւորուիլը, ըմբռնում և տպա«ւորութիւն որք ճշմարտութեան և «մոլորութեան ընդհարումէն կ'ար«տադրին»։

Ինչպէս կը տեսնես, բարեկամ, այս խորհրդածութիւններս և գաղափարներս հայ մամուլին գրեթէ ընդհանուր վիճակէն և հանգամանքէն ներշնչուած տպաւորութիւններն են աւելի քան թէ քննաբանական խուզարկութիւններ, պատճառաբանութիւններ և մանաւորապէս հաւքուած և ցոյց տրուած իրողութիւններ։ Եւ յիրաւի եթէ վերջին ձեւը ընտրէի, հարկաւ արդարասիրութիւնն և անկողմնապահութիւնը պարտ պիտի դնէին իմ վրայ նաեւ մի առ մի նշանակել այս մութ հորիզոնին վրայ արձակուած ճառագայթները կամ նշոյները, անանձնաբար՝ ղրկուածը որք ստուգապէս յոյս և լոյս ունին, իրենց այն յօդուածները և երկերը որք եւրոպական թերթերու կամ գիրքերու մէջ տեսնուածներուն երբեմն մօտենալու և երբեմն հաւասարելու կը ճգնին։ Կ'ակնարկեմ գրական ասպարէզին այն քանի մը հինաւուրց կամ նորեկ զինուորներուն,

որք անշուշտ իրենց փանաքի թերութիւնները ունին, ինչպէս ունինք ամենքս ալ, որք Պոլիսի, Իզմիրի և Տփխիսի գլխաւոր թերթերուն մէջ այժմեայ լուսաւորութեան և յառաջդիմութեան անշահախնդիր, ժիր, վտուռուն և արթուն ռահվիրաները հանդիսանալու կը նկրտին ոչ միայն իրենց խօսքովը այլ նաեւ գործքովը, և որոց անունները չեմ տար, որպէս զի չսիպուիմ նաեւ նշանակելու այն անունները որք հայ մամուլին համար նախատինք և տնպատութիւն կը համարուին և որք նշանակուելու պէտք չունին, արդէն յայտնի ալլալով ամենուն։

Ըսես ինձ թերեւս թէ այս վերջին կարգին վերաբերողներուն պատրանքը փարատեցի նամակովս, և հարցնես գուցէ թէ ի՞նչ կը մնայ ըլլալ այսպիսիներուն։ Վաթերլոյի պատերազմէն ետք ոչ միայն Գաղղիացիք, այլ նաեւ Անգլիացիք և Գերմանացիք բռնուեցան նոր հիւանդութենէ մը զոր Միւսէ անյուսութիւն անուանեց։ Լորտ Պայրն Անգլիոյ, Շաթոպրիան Ֆրանսայի և Կէօթէ Ալմանիայի մէջ եւրոպական այս նոր հիւանդութիւնը, միտքերը և սիրտերը դրաւող այս անբաւ ազդաւորութիւնը նկարագրեցին իրենց նշանաւոր երկերուն մէջ։

Սէտանի պարտութենէն ետքն ալ Գաղղիացիք ուրիշ հիւանդութենէ մը դրաւուեցան, որ է սքրտնեղութիւն։ Էտկար Գինէ ևս կարծես այսպիսի վէս զգացումի մ'ազդեցութեան ներքև ուսումնասիրելով Հարիմանի և Շոբէնհաուրի յուսահատական փիլիսոփայութիւնը, որուն առջև անբաւ զրոյ մ'է տիեզերքս, և որ կրնայ ուրիշ փիլիսոփայական դրութիւններէ արտադրուած դատողութիւնները փարատել, կըսէ՝ խստիւ և անշուշտ դատ մ'անձերու և չէ թէ ընդհանուրին ակնարկելով.

«Պոռեկի կըլլայ կինն երբ իր պատրանքը կը փարատի»։

«Ցեսադէմ ազատական կըլլայ քաղաքագէտը երբ իր պատրանքը կը փարատի»։

«Ճիզվիթ կըլլայ քահանայն երբ իր պատրանքը կը փարատի»։

«Մանկ կըլլայ գանձակալն երբ իր պատրանքը կը փարատի»։

«Իր բանակը կը մնանէ, և տափ դաշտի վրայ անձնատուր կըլլայ զօրապետն երբ իր պատրանքը կը փարատի»։

«Կեսար, Տիբերիոս կամ Պոնապարթ կըլլայ ժողովուրդին բարեկամն երբ իր պատրանքը կը փարատի»։

«Գերի կըլլայ ժողովուրդն երբ իր պատրանքը կը փարատի»։

«Հապա ի՞նչ ըլլայ այն փիլիսոփայն որուն պատրանքը կը փարատի այս գերմանական փիլիսոփայութենէ»։ կը հարցնէ Ցեղաբանութեան դոկտորն անուանի հեղինակը։

Եւ մենք՝ անոր պէս վշտալի ձայնով մը կը հարցնենք,

Հապա ի՞նչ ըլլայ այն հայ խմբագիրը կամ գրագէտն որուն պատրանքը կը փարատի . . .։

Քեզ կը թողում տալ այս հարցումս պատասխանը։

29 մայիս 1881 Դր. Զէրէքէրեան
Բերա

ԽԱՐԻՃԻՑԷ

—

Ավսթրիատան ալընան վէ Մէլպուրն Արկիւս դաղէթասընտա նէշր օլունան պիր հավատիսէ նազարէն, բարլամէնթօ, Զինլիլէրին հիճրէթլէրինի թահրը հատտէ ալմազա պիր սուրէթի գաթիյէտէ գարար վերմիշ օլուպ, պունտան պէօյլէ հէր պիր սէֆինէ եիւզ թօնէլաթօ էմթաա իչին անճագ պիր Զինլի կէմերէպիլէճէք, վէ Զինտէն կէլէն հէր պիր մուհաճիր օն ինկիլիզ լիրասը վերկի վերէճէք տիր։ Պունուն մուղայիրի օլարագ ղարպի Նուվէլ-Կալէտոնէն վէ Ավսթրալիի ղարպիտէն կէլէն Զինլիլէր սէրպէսթճէ Ավսթրալիատա կէմիրէպիլէճէքլէր տիր։

—

Վիէննանդն Բրէս ղաղէթասընդն Վ[illegible] հավատիսէ նազարէն, պու տէֆա շէհրի մէգբիւրատ, իչէրինտէն պիր ժէնէրալդն օղու օլտուղու հալտէ, տէօրթ նէֆէր տէլիգանլըլար թահրը թէկրարէն սանթը. նա պագտը վէ քիթապը գարատը։

Արատան տէօրթ տագբտա տահա կէչտիքտէ, խասթա պէքճիսի պիր թէլաշ իլէ գարուտան իշերի կիրտի։

—Տօգթօր էֆէնտի, —տէտի մէրգում —սիզ պէնտէնիզէ, էկէր ֆէվգ էլ ատ պիր շէյ զուհուր իտէր իսկ կէլ պանա, խապէր վէր տէտի իտինիզ . . .։

—Էյ, նէ՞ վար տըր։

—Նիւմէրօ 7 տէքի քէյֆսիզ, սիզէրէ էօմիւր էօրմէքտէ՞ տիր, ճան վիրմէքտէ տիր . . .։

—Պէն զանէն անքն բէք ֆէնա պիր հալտէ օրմանընը պիլմէքտէ իտիմ . . . —հայատ կիտէլիմ պագալըմ։

Տօգթօր ժօսլէն պէրապէրինտէ մէրգում խասթա պագրճը կէ էճզանճ պուլունտուղու հալտէ, թէքրարէն եօգտրը խասթախանէնէ չէգտը։

Պլանշթօնուն պիւսպիթիւն լէհճէսի սօրուպ պօզուլմուշ օլտուղու հալտէ, տէհշէթամիզ պիր սինիր կէրիլմէսինէ չապպանմագտա, վէ պիլթին վճուտի աթէշլէր իւզէրինտէ եանմագտա տըր կիպի ամբ ամբ պաղրմագտա իտի։

—Նէ՞ գատար ամայիպ պիր հալ տիր պու, —տէտի էճզանճը տօգթօրուն գուլաղընտան, —զանն իտէրսին քի պիշարէ, քէնտի միւպթէլա պուլունտուղու սուլու սաթլիճանտան էօմէյիպտէ . . . պիր շէյտէն զէհիրլէնէլէք էօմէքտէ տիր։

—Պէն հիչ պիր զէհիր էսէրի [illegible] մասրընը հալտէ, պու եօլտա [illegible] վիրիշլէր վուգունէ օգ [illegible] բասթ կէմիշիմ տիր . . . [illegible] ճէվապ վիրտի տօգթօր [illegible] վէ հիչ շիւբհէմ եօգ տուր [illegible] զին գայնաթմրշ օլտ[illegible] սուտատա, էօյլէ զէհիր[illegible] պիր շէյ պուլունմագտա տէյլ[illegible] տիր . . .։

Արատան օն տագբգա գատար կէչտիքտէ, քէյֆսիզին չէքմէքտէ օլտուղու էզիյէթի էքսիլմէկէ պաշլատընը կիպի, քէօրիւք կիպի սօլումատ տախի քէսիլէրէք, եավաշ եավաշ նէֆէս ալմաեա պաշլատը, վէ պիրտէն պիրէ օ տախի տուրտու։

---

(161)

ԹՈՒՃՏԱՆ ԳԸՋԼԱՐ

լիմտէն չօգ թաճիզլիք չէքմէքտէ իտիմ . . . հէմ բէք չօգ . . . —տէ՛յ ճէվապ վիրտի մէրգում կիւճ իլէ իչիտիլիր պիր սէս իլէ սէօյլէեէրէք. —Տէհշէթլու պիր տիւշ կէօրմէքտէ իտիմ . . .։

—Նէ՞ իտի օլ կէօրտիւկիւնիւզ տիւշ . . .։

—Պիր թաղըմ ատամիր, պէնի սաղ սաղ մէղարա տէֆն իթմէք իսթէմէքտէ իտիլէր, պէնտէ գարշը գօեարագ ուղրաշմագտա իշը գօեարագ ուղրաշմագտա իտիմ . . . —լաքին օնլար պէնտէն չօգ գուվվէթլի օլտուգլարընտան, ագըպէթքեար պէնի թաբութուն իչինէ վաղ պիրլէ մբխլամաեա պաշլատըլար . . .։

Մէրգում պունու սէօյլէտիկի վագբթտա վիճուտի տիթրէմէքտէ, վէ իրի իրի թէրլէր, սօկուն վէ թուղլա բէնկինտէ եիւղէրինտէն աշաղը ագմագտա իտիլէր։

—Զօգ սէօյլէմէեինիզ, —տէտի տօգթօր, —գիրա եօրուլուսու. նուզ . . . —պէն շիմտի սիզին աղրը սըզլարընը թէսկին իլէ բահաթ իթտիրիրիմ . . .։

Տօգթօր ժօսլէն իչին, թամ միւբարքը իճրա պիրլէ իշ կէօրմէնին վագթի կէլմիշ իտի։

Մէրգում ճէպինտէն, զաթէն զիքրի կէչմիշ օլան հապ շիշէսինի չէգարը, վէ քէնտի եոնքնա վաղ իլէտի։

Պատէհու պիր գաշէգ ալարագ, գայնամշ իլաճ սուտան օղտուրտու, վէ իչինէտէ պիր թանէ հապ վաղ իթտիքտէն սօնրա, Պլանշթօնա վիրտի։

—Նէ՞ տիր պու պանա վիրտիկինիզ, տօգթօր էֆէնտի . . . —տէտի մէրգում բէբէլէեէրէք։

—Հաեաթ սուեու տուր . . .։

Քէյֆսիզ քէմալի զայրէթ իւզրէ իչի վիրտի։

—Շիմտի արթըգ ուեուեու վիրինիզ, —տէտի տօգթօր, —պէն եինէ աղ վագբթտան կէլիր սիզի կէօրիւրիմ։

—Ինշաալլահ էօմէեէճէկիմ, հա, էօյլէ տէյի՞լ մի . . .։

—Սիզէ սէօզ վիրիրիմ քի, խայր, պի իզնի Խիւտա քէսպի շիֆա իտէճէքսինիզ . . .։

—Թէշէքքիւր իտէրիմ, տօգթօր էֆէնտի։

Տօգթօր պիւյիւք սաչնու թէրք իթտի, վէ կիտէր իքէն խասթա պագբճբեա,

—Պէն էճզախանէեէ կիտիեօրում . . . —էկէր ֆէվգէլատէ պիր շէյ զուհուր իտէր իսկ, պանա խապէր վիրիրսինիզ, —տէտի։

—Պաշ իւսթիւնէ, էֆէնտիմ . . . —Նիւմէրօ 7 տէքի քէյֆսիզ ուեանմը՞ մը տըր։

—Էվվէթ։

—Նա՞սըլ տըր ատապա։

—Բէք ֆէնա հալտէ տիր . . . —պէնճէ էօմիւշտէն սաեալապիտիր . . .։

Էճզանճը քէնտի իլաճլարը.լա մէշղուլ պուլունմագտա իտի,

—Պիր ճիւզլի վագբթ իչին քէնտի իշ օտանըզը պանա թէրք իտէպիլմիսինիզ, —տէ՛յ սիւալ ելթտի տօգթօր ժօսլէն մէրգում, —գիրա պիրազ եազըմ վար տըր եազմագ . . .։

—Մաշաալլահ, տօգթօր էֆէնտի, պուեուրուլուզ նէֆսի քէնտի օտանըզ կիպի բահաթ իտինիզ . . .։

—Թէշէքքիւր իտէրիմ . . .։

Մէրգումն օտաընտա, իլմէ տայիր քիթապլար իլէ մէմլու միւքէմմէլ պիր քիթիպխանէ պուլունմագտա իտի։

Տօգթօր պիր շիմի քիթապը ալաբ, վէ պիր շէյէ պագարագ, պիր բարչա քեաղըտ իւզէրինէ իշարլար եազտը։

Մէղքիւր ալտըղը նօթալար իւզէրինէ, տիգգաթը ագիմէ իւզրէ տալտրագ, պիր չօգ հիսապլար եազտը։

—Հիչ պիր եանլըշըգ եօգ տուր, —տէտի մէրգում քէնտու քէնտույէ, եազըզը հիսապլարտան չէգան նէթիճէտէն մէճբուն օլարագ,

Պատէհու սաաթընը չէգարբզ պագտը, վէ քեղալիք քէնտու քէնտունյէ տէտի,

—Նէօվպէթի եազըմ սաաթտան պաշլաեաճագ, վէ պիր չէյրէք գատար տէվամ իտէճէք տիր . . . —վէ պու միւտտէթտէն սօնրա, թէքմիզ պիր պայդընլըգ պաշլաեաճագ տըր . . . —վէ իւչ կիւն պիր տիւզլեէ աէվամ իյլէեէճէք տիր . . . —եարընագշամտան մէրգում տէֆն իտէիլպիլիր . . . —վագատ, պու իշտէ գարշըմըզա պիր չօգ կիւճիւքլէր չէգաճագլար տըր, լաքին, էվվէլ Ալլահ քեաֆֆէսինէտէ զալէպէ իտէպիլէճէկիզ տիր։

Մէրգում քէնտու քէնտույէ պունարը սէօյլէտիքտէն սօնրա, օգումաեա վէ պէքլէմէկէ պաշլատը։

Արատան եիկիրմի սէքիզ տագբգա կէչտիքտէ, թէքրարէն սաաթը. նա պագտը վէ քիթապը գարատը։

Արատան տէօրթ տագբտա տահա կէչտիքտէ, խասթա պէքճիսի պիր թէլաշ իլէ գարուտան իշերի կիրտի։

—Տօգթօր էֆէնտի, —տէտի մէրգում —սիզ պէնտէնիզէ, էկէր ֆէվգ էլ ատ պիր շէյ զուհուր իտէր իսկ կէլ պանա, խապէր վէր տէտի իտինիզ . . .։

—Էյ, նէ՞ վար տըր։

—Նիւմէրօ 7 տէքի քէյֆսիզ, սիզէրէ էօմիւր էօրմէքտէ՞ տիր, ճան վիրմէքտէ տիր . . .։

—Պէն զաթէն անքն բէք ֆէնա պիր հալտէ օրմանընը պիլմէքտէ իտիմ . . . —հայատ կիտէլիմ պագալըմ։

Տօգթօր ժօսլէն պէրապէրինտէ մէրգում խասթա պագրճը կէ էճզանճ պուլունտուղու հալտէ, թէքրարէն եօգտրը խասթախանէնէ չէգտը։

Պլանշթօնուն պիւսպիթիւն լէհճէսի սօրուպ պօզուլմուշ օլտուղու հալտէ, տէհշէթամիզ պիր սինիր կէրիլմէսինէ չապպանմագտա, վէ պիլթին վճուտի աթէշլէր իւզէրինտէ եանմագտա տըր կիպի ամբ ամբ պաղրմագտա իտի։

—Նէ՞ գատար ամայիպ պիր հալ տիր պու, —տէտի էճզանճը տօգթօրուն գուլաղընտան, —զանն իտէրսին քի պիշարէ, քէնտի միւպթէլա պուլունտուղու սուլու սաթլիճանտան էօմէյիպտէ . . . պիր շէյտէն զէհիրլէնէլէք էօմէքտէ տիր։

—Պէն հիչ պիր զէհիր էսէրի [illegible] մասրընը հալտէ, պու եօլտա [illegible] վիրիշլէր վուգունէ օգ [illegible] բասթ կէմիշիմ տիր . . . [illegible] ճէվապ վիրտի տօգթօր [illegible] վէ հիչ շիւբհէմ եօգ տուր [illegible] զին գայնաթմրշ օլտ[illegible] սուտատա, էօյլէ զէհիր[illegible] պիր շէյ պուլունմագտա տէյլ[illegible] տիր . . .։

Արատան օն տագբգա գատար կէչտիքտէ, քէյֆսիզին չէքմէքտէ օլտուղու էզիյէթի էքսիլմէկէ պաշլատընը կիպի, քէօրիւք կիպի սօլումատ տախի քէսիլէրէք, եավաշ եավաշ նէֆէս ալմաեա պաշլատը, վէ պիրտէն պիրէ օ տախի տուրտու։

վի պիր պէեանանամէ նէչը իսէրէք, 1849 սէնէսինտէ վաղ օլունմուշ օ. լուպ, էճնէպիլէրի թարտ իլլէմէք իւզրէ, տախիլիեէ նաղզբրնա սէ. լահիյեէթ վիրմէքտէ պուլունան գանուննամէնին ահ.քեամընը քէն. տի իւզէրինէ տավէթ իլլէմիշտիր։

Միւմահիլէ յհին նէչը իլլէտիկի մէղ. քիւր պէեանանամէ շէօյլէճէ պաշ. լամագտա տբր.

«Շէհիրլիէ՝, պիր չօգ սէնէլէր. տէն պէրու, Ռուսիատա իճրա օ. լունմագտա պուլունան գանը ըէ. գապէթի սէյր իթմէքտէյիզ, պիր թարաֆտա հիւքիւմէթ, վէ թա. րաֆը տիկէրտէ տախի վէթանըրը. նը, միւլքի էզմէքտէ օլան ճէպ. պարըզդն էլինտէն գուրթարմագ. ըզա եէմինի պուլունան էհալի, պուլունմագտա տբր։»

Պատէհու նիհիլիսթէր մէնֆաա. թը իչին իեանէ տէֆթէրի քիւշ. տընճա լազըմ կէլէն թէտապիր պիրէր պիրէր թաատատա օլունտուգ. տան սօնրա, պէեանանամէ յի մէղ. քիւրէեէ շէօյլէճէ խիթամ վէրիլ. միշ տիր.

«Միզէ պու տավէթի օգուտու. զումուզ վագբթ սէրպէսթիյեէթ տավասընա օյան մուհապպէթ ու. ֆէտտա.քեարըզդնըզդա էմնիյեէթի քեամիլեմիզ վար տբր. Ռուսիատա. քի գարնտաշլարըմըզդն չէ.քմէ.քտէ օլտուգլարը մէգալիմ, հէր եիւրէք թաշրեան զէվաթ թարաֆընտան հիսս օլունմագըզդա չայէսթէ տիր. էր, օնլարա մուավէնէթ իլլէեին, վէ պէօյլէճէ, վիճուտի պագբ վէ տաեիմ օլմատըզճա գաշանրըմասը տայիրէյի իմքեանդն խարիճինտէ պուլունան պէչէրիյեէթ վէ մէտ. նիյեէթ տավասը իչին մէվճուտ օ. ան մէթանէթ ու սիեանէթի էնգա. զալէմէ թագտիմ իլլէեինիզ» տէն. իշ տիր։

Տախիլիեէ նէզարէթի թարաֆը. տան պու մէսէլէ իչին վէրիլէն գա. արնամէ տախի այնի մնալտէ պու. ունմագտա տբր։

—

Բանամա Սթէյը էնտ Հէրըլտ գազէթասը 4 փեարվար թարիխլի. ուսխէսինտէ, 25 յունվար թարի. խլէ Լիմատան ատրշ օլտուղու. ազը հավաստասթը նէչը իլլէմէք. է օլուպ, պունլարտան անլաշը. ղընա կէօրէ, Զիլի իլէ Պոլիվիա. եանէսինտէ ագտ օլունան սուլհ. ատհէտէսինեն պիր պէնտի ահ. տամընճա, Զիլի հիւքիւմէթի, ֆալատթ վէ իսրտաճաթ իւզրինէ. զ օլունմուշ օյան միւթէատիլ. սկիյրէրին պիր գբամընը գալտրրա. պ իսէ տէ, Ամիգա վիլատէթի. էրինատէն էմիթտա նագլինէ մի. տտէ իլլէմէեէճէք տիր։

Մ. Թրօսսէօթ քէնտի իթիմատ. մէսինի Զիլի ըէյիսի ճիւմհու. նա թագտիմ իլլէտիկի սըրատա, ճթէմէայի Ամէրիգա ըէյիսի. ու Արթիւրիւն, նամուսու պիր. հուն պագատը իչին օյան խա. նէ արդուսունու պէեան, վէ. տինին Զիլի հիւքիւմէթինէ. բեար պուլունան հիւմնիւ թէ. ուհիւնիւ տէրեատթը իլլէմիշ. թիլի ըէյիսի ճիւմհուրունուն. տախի այնի տէրեճէտէ. իւզրէ պուլունմուշ տուր։ Շինչա շէհրի էճնէպի. ի էրպապը իսթիրա. ինէ դարշը մուհա. էն, մէրգուման. պ օլունմուշ, 60 նէֆէր զաեաթ. ու պուլմուշ տուր, շէհիր եաղ. ա վէրիլմիշ վէ պիթիւն պիւ. նէ խարապ օլմուշ տուր։

Էճմուի խատարատթ 8 միլեօն. ար թախմին օլունմագտա տբր։

—

ասիա եէհուտիլէրինին հիճրէ. իինտէն կիւնէ քէսպի էհէմմիյ. իլլէմէքտէ տիր։ Համպուրկ. հարէքէթ իտէն հէր պիր վա. բօր 200 տէն 800 է գատար մուհա. ճիրլէրի միւթէհամմիլ պուլուն. մագտա տբր։ Եալընըզ մահը հալին 7 սինտէ 350 նէֆէր Ռուսիալը եէ. հուտիլէր, Լօնարա Ռուս գոմիթէ. սինին վէ Բարիզին իթթիհատը Ու. մումիյի Իսրաէլի ճէմիյեէթինին մուավէնէթիյլէ, Նիու-Եօրգա միւ. թէվէճճիհէն հարաքէթ իլլէմիշլեր տիր։

—

Ակրամատն փեատ. 11 թարիխլէ Սթանտարտ զազէթասընա եազըլ. տըզընա կէօրէ, պու տէֆա Թուզ. լատա իշլէրինէ Թոմա Պիէլիչ տա. խի պուլունտուզու հալտէ, իւչ նէ. ֆէր էշզբեա սէրկէրտէսի սէլպ ու իտամ օլունմուշլար տբր։

Մէրգուման ախիրէն Սբրպիա հուտուտու գուրպինտէ Պիէլինատա թէվզբի օլունմուշ օյուպ, պերա. պէրլէրինճէ պուլունան գբրդ իւքի նէֆէր էրպապը իսթիլալ իլէ իւքի բաբատ տախի էլէ կէչիրիլմիշլեր տիր. ըիվաեէթէ կէօրէ, մէրգուման իւքի նէֆէր բաբաղար Սբրպ միլլէթինէ մէնսուպ օյուպ, եալընըզ իսթի. լալը թահրիգ իլլէմէք տէյիլ, էր. պապը իսթիլալա էսիհա վէ զէ. խայիր թէտարիգ իլլէմիշ օլմագ մաղնունիյեէթի իլէ տախի իթհամ օլունմագտա տբրլար։ Պունլար ա. պըլմազա հիւքմ օլունմուշ իսէլեր տէ, սօնրատան Պէկրատ բաթրի. գինին միւտախէլէսիյլէ, ճէզալարը պիթթատատիլ իւքի սէնէ մահպու. սիյեէթլէրինին գարար վէրիլմիշտիր։

Ավթրիա առատքիրի, խուսուսիյլէ կիճէլէրի վուգու պուլմագտա օյան չիտաէթի սօզուգտան, բէք չօգ սըզընիր չէ.քմէ.քտէ տիր։ Հէր պիր թատպուրատա գբրդտան ալթմընշա գա. տար նէֆէր խասթա վար տբր։

—

Մատրիտէն 7 վէ 8 փեարվար թարիխլէրիյլէ Ֆրանսըզ զազէթա. լարընա քէշիտէ օլունան թէլէկ. ըաֆնամէլէրէն անլաշըլտըզընա կէօրէ, մաթպատա միւրէթթիպլէրի թատթիլի իշղալ իլլէմիշ օլտուգ. լարընտան, հիւքիւմէթ, նէզարէթ. լէր, վէ թէէսսիսաթը խայրիյէ ի. տարէլէրի խբտամէթինտէ պուլունան ամէլէլէրի զազէթալարրն մաթպա. ալարրնա եօլամըշ, վէ թաշրատա պուլունան պու նէվ ամէլէլէրին տախի մէէզունէն Մատրիտ եօլ. լանմալարը զբճընատա հարպիյէ նէ. զարէթի թարաֆընտան էմր իթա օլունմուշ տուր։

Թատթիլի իշղալ իլլէեէն միւ. ըէթթիպլէրատէն պիր գբսմը, Բաթ. ըիա զազէթասընըն մաթպատասընա հիճիւմ իլլէեէրէք, զազէթանըն նէշրինի մէնն իլլէմէք իսթէմիշլեր տիր։

Մաթպատ սահիպլէրի տախի պիր ինթիմա ագտ ալէ գարշը գոյմագ. ըզա, վէ հիւքիւմէթտէն չալըշմագ հիւբրիեէթի թալէպ իլլէմէկէ գա. բար վիրմիշլեր տիր։

ՆԷՎԻՑԷ

ՐՈՒՍԻԱ ՋԻՆԿԵԱՆԷԼԷՐԻ

Բարիսէ եէնիտէն պիր թագըմ չինկեանէլեր մուվասէլէթ իլլէտիկի, շէհրի մէղքիւրատէն խապէր վէրի. լիեօր, պու միւնասէպէթլէ իշպու շայեանը թէաճճիւպ սէնատթ սա. հիպլէրինին նէ սուրէթլէ քէսպի շէօհրէթ իթմիշ օլտուգլարընա տա. յիր Ֆրանսըզ զազէթալարընտա ա. թիտէքի թաֆսիլաթ կէօրիւմիւշ տիր։

1843 սէնէսինտէ, բիանխի վէ վէ մուզիգա միւէլլիֆի մէշհուր Լիսթ, քէնտի մէհարէթ ու զէքեա. վէթինին վէ շան ու շէրէֆինին էն եիքսէք նոգթաբընա վասլ օլ. մուշ օլտուգու հալտէ Մօսգուտատա պուլունմագտա խտի։ Քէնտիսինէ հէր կիւն սավէթլէր վէ զիեաֆէթ. լէր վէրիլմէքտէ, վէ օլ գատար պիկնէթլէր իճրա օլունմագտա խտի. քի, տէեօր, Հօնկրի զազէթասը, հէր քէս միւմահիլէյհ մէշհուր էհլի սանատթա եէնի պիրէյլենճէ պուլ. մագլըգ իչին նէ եարաճաղընը պիր. մէմէքտէ խտի. պունուն իլէ պէ. րապէր կիւնիւն պիրինտէ Լիսթէ Ռուսիալը չինկեանէլէրին պիր թիւր. քիւսիւնիւ տիյնէթմէք պաղըլար թարաֆընտան տիւշիւնիւլիւպ, պիր ադշամ թաամ էնսասընտա, պիր. տէն պիրէ սալօնուն իչինէ աղբը վէ միւքէտտէր պիր նաղմէ իշիտիմէ. կէ պաշլատը, Լիսթ եվվել պէ էվ. վէլ շաշա գալարագ, վէ պատէհու միւթէհայեիւրէն, էհալիեի մէղ. քիւրէեէ մախսուս օլան պու սատէ վէ լսթիֆ շարգբեը տիյնէտի. տէն սօնրա, գալպի սօն տէրէճէ միւթէէսսիր օլտուղունատ կիտիպ քէնտիսի տէ չինկեանէլէրին իչինէ գարըշը։

Իրթէսի կիւն Լիսթ պիւյիւք պիր գօնսէր վերէճէք իտի։ Թէաթրօ. նուն պիւյիւք սալօնու խընճախընճ էհալի իլէ սօլմուշ օլտուղու կիպի լօճալարտա տախի Մօսգոֆ քիպար. զատէկեանընընը օլ կիւզել գատն. լարը միւշահէտէ օլունմագտա ի. տիլէր։ Սատթ միւթէագբպէն ա. լաֆբանկա, եէտի, եէտի պուչուգ, վէ սէքիզի չալտը... վէ նիհատեէթ Լիսթ շէնատա կէօրիւլիւպ, բիեա. նօնուն պաշընա կէչտի, վէ կիճէ. նին բրօկրամընը պիթիւն պիթիւ. նէ ունուտարագ, էվվելճէ հաղբր. լամընշ օլտուղու հալտէ, Ռուս չինկեանէլէրի շարգբլարընը է՝ն լսթիֆ վէ էն կիւզել բարչալարընը չալմագա պաշլատը։

Իշպու զարիպ վէ միւքէտտէր նաղմէլէր քէնտի բարմագլարը ալ. թընտա, պիր լէթապէթի ֆէվգէ. լատէ իլէ պիրպիրինէ թէագբպ իթ. թընտա, պիր լէթապէթի ֆէվգէ. լատէ իլէ պիրպիրինէ թէագբպ իթ. մէքտէ, վէ պու պէսթէհիզ շիիրին իչինատէ նիչէ ահ ու ֆիղանլէր, թէ. շէքքիլէր, վէ ֆէրեատլէր իչիտիլ. մէքտէ իտի։ Հաղբրուն բրօկր. բամճա պու թէպէտտիլաթատան օլ գատար մէճմուն օլտու. քի, գուվվէթլի էլ չբրմալարբյլա իղհարը մէճմունիյեէթ վէ շիւքրանիեէթ իյլէտի։ Պունուն իւզէրինէ շուեու պուլան ըիվաեէթէ նէզարէն միւ. մահիլէյհ էհլի սէնատթ, գօնսէրէ կէլմէզդէն էվվել պիր միւտտէթ չինկեանէլէրին եանընտա գարմբշ օլուպ, բիանօնուն պաշընա կէչտի. կի վագբթ պու նաղմէլէրին թէէ. սիրի եիւրէկինի քեամիլէն իհաթա իյլէմիշ իմիշ։

Իչթէ պունուն իւզէրինէ չին. կեանէլեր շէրէֆ գազանբպ, պիր միւտտէթ զաեէթ իթթիպալը պիր հալտէ պուլունտուլար իսէ տէ, սօն. ըատան 1867 սէնէսի էքզբօզիսիօ. նունա գատար պիր աղ ունուտու. տուգտան սօնրա, նիհատեէթ էսկի շան ու շէօհրէթլէրինէ վասլ օլ. մուշլար տբր։

—

ՈՒԶՈՒՆ ՄԻՒՏՏԷԹ ԵԱՂԱՄԱԳ

—

Ամէրիգալը պիր հէքիմ պու մու. հիմմ մնատէ հագգընտա շու սու. ըէթտէ եազմըշ տբր.

«Էօմբիւմիւզիս ուզաթմագ է.ք. սէր ճիհէթլէ եէտը իսթիյարըմըզ. տա տբր։ Ինթիզամ իւզրէ եաշա. մագ, վէ զավանինի թապիյէ.յէ թէվֆիգի հարէքէթ էթմէք պէյքի պազը քիմնէլէրէ խօշ կէլմէզ, ֆա. գաթ ինթիզամ իւզրէ էօմր կէչիր. մէք ազ վագբթտան պիր սատէթ, հէմտէ միւպարէք պիր սատէթ օ. ղուր, զիրա պիզէ մէսէրրէթ, թէ. սէլլի վէ ուզուն էօմրիս մուճիպ օ. լուր։ Ատէթ տախի իքինճի թա. պիսթ օլուր։ Մուայեէն վագբթ. լարտա եաթբգ գալդմազը, մուայ. եէն վագբթլարտա մուայեէն շէյ. լէր եէյիպ իշմէյի, վէ մուայեէն վագբթլարտա կէզինիպ էյլենմէյի սատէթ էտէն իսթիյար սատմէր պէօյլէճէ ինթիզամ իւզրէ եաշա. մագ։ Ինթիզամ իւզրէ եաշամագ, վէ զավանինի թապիյէ.յէ թէվֆիգի հարէքէթ էթմէք պէյքի պազը քիմնէլէրէ խօշ կէլմէզ։

ԻԼԱՆԱԹ

Այսքն վիլաեէթի տախիլինտէ Գօճէթին գազասքնտա քեային գԷյրագ վէ սէնքի ասեապ թաշլարքնը տէօրթ սէնէ միւատէթ իյմալ վէ իտարէ իթմէք, վէ սէնէվիսինէ իսապէթ իտէն միդտարը օն իքի թագսիթտէ թէէտիեէ գԷլընմագ իւզրէ, իքի պին գԷրդ լիրաեա մաէզիր, հէլլինտէ թալէպի զուհուր իթմիշ, վէ տօգսան եէտի սէնէսի շուպտաքընն եիկիրմի իքինճի կիւնիւ գաթընն եիկիրմի իքինճի կիւնիւ գաթիսի վիրիլէճէկինտէն, գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն, մէզքիւր սիմ վէ ալթունուն իշթիրասընա թալէպ օլանլարընն, եէվմը մէզքիւրէ տէկին մալիեէ խազինէսինտէ օրման վէ մատէն մէճլիսինէ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի իլան օլունուր։

9 շուպաթ 97

Պուլգար տաղը մատէնի հասրլաթընտան օթուզ պիր պին տէօրթ եիւզ ալթմըշ պիր տիրհէմ քիւսուր սիմը խալիս իլէ եիւզ սէքսէն պիր տիրհէմ քիւսուր ալթունուն պիլ միւզիտէ ֆիրուխթի մուգարրէր օլտուղունտան, վէ շէհրը շուպաթը բուվինին օն պիրինճի բէնճէմպիհ կիւնիւ սաաթ տօգուզտա, գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն, մէզքիւր սիմ վէ ալթունուն իշթիրասընա թալէպ օլանլարընն, եէվմը մէզքիւրէ տէկին մալիեէ խազինէսինտէ օրման վէ մատէն մէճլիսինէ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի իլան օլունուր։

97 շուպաթ 4 — 6—5

Գոսովա վիլաեէթի տախիլինտէ, Իւսքիւպ սանճաղընա թաբի, Էշրեֆ գազասընտա արապա եօլու իլէ Քէօրբիլիւ չըմէնտֆէր սիսինտա տօգուզ սաաթ մէսաֆէսի օլան Պիլէշինճէ գարիեէսինտէ քեային քիւքիւրթ մատէնի հասրլաթընտան թէնէ քէլէր տէրսընինտէ մահֆուզ, օն ալթը պին գԷյեէ խալիս քիւքիւրա իլէ, սէքիզ եիւզ էլի պին գԷյեէ քիւքիւրա ճէվհէրի մահէլլինտէ պիլ վէզն թէսլիմ օլունմագ, վէ տօգսան եէտի սէսէսի շուպաթքն նիհաեէթինէ տէկին եանի եիկիրմի սէքիզ կիւնտէ գարարը գաթիսի վիրիլմէք շարթը վէ շէրայիթի սաեիրէ իլէ, զուհուր իսէճէք թալիպինէ ֆիրուխթի օլունճաղընտան, մէզքիւր քիւքիւրալէրին իշթիրասընա թալիպ օլանլարը, օրման վէ մատէն մէճլիսինէ վէ մահէլլինտէ մէրքէզի վիլաեէթէ նէ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի իլան օլունուր։

2 շուպաթ 97 **4—3

: Ամատտեարմեթաս վոխատ տատ-զանզոգժէ՝ դա ոլգոլվոլեվ զանզոն-տա ենոգեվ վինդվոգ՝ գոտղեգվմոզ ՀՇոեո մոտեզ գեոտմոեվ՝ գոտոմոեեվ զոտոգոպ ցի դնգոտվոգ ՀՇոտոմ

ՇԱՐԳ

ՄՈՒՀԱՐԷՊԷՍԻ

ՀԻՐԵՍԱՑԵՍԻ

Լիանը Թիւրքի վէ հրուֆաթը էրմէնի իլէ միւթէվէֆա Վարդան պէյին սօն էսէրի պէրկիզիւիտէսի օլուպ, Մինրան Ս. Քիթապճեանքն հիմէմթ ու մէսարիֆաթըլա Թապ իտիմիշ օլան վէ իքի ճիլտտէն իպարէթ պուլունան Օսմանլը-Ռուս սօն մուհարէպէսինին հիքեաեէյի մէշնուրէսի պուտֆա ազ գալմըշ օլտուղունտան, կէրէք տէֆա ազ գալմըշ օլտուղունտան մահիպ դաղէթամրզ մաթպասընտա սահիպ Թարաֆընտան, վէ կէրէք Իսթանպօլտա Զիլինկիրէր ճատտէսինտէ Ղուկասեան, վէ Էմին էֆենտիյէ Սիմոն Փափազեան էֆէնտիլէրին քիւթիւպխանէլէրինտէ սաթըլմագտա տըր։

ԹՐՕԱՏ ՇԱՐԱՊԸ

Գալաթատա, միլլէթի էրմէնիեան Ս. Լուսաւորիչ քիլիսէսի դարուսու գարշըսընտա վագը 21 նիւմէրօլու Ռումճա Նէօղլոս դաղէթասը մաթպասասը ալթընտա միւսիւ Մանուսսո վէ դուամբանեասը մաղազասընտա նէֆիս Թրօատ շարապլարը պուլունմագտա օլուպ, վէ մէզքիւր շարապլարը իսթիմալ իթմէք սօնլարը իզհարը մէնհունիյէթի իթմէք սօնլարը օլտուղունտան, էօյլէ պիր թագըմ հիյլէսի վէ եարմա շարապլարա ալտանմագ իսթէմէեէն զարարլարը, մէզքիւր մաղազասընտա թէշրիֆլէրի տավէթ օլունուր։

Գարաքէօյ քէօրբիւսիւ իւզէրինտէ վագը պէշ գահվէ սահիպլէրի օլուպ, աթիտէ վագը իվզա իտէնլէր, Պօղազ իչինէ, Գատրքէօյէ, Իւսկիւտարա վէ ատալարա կէթմէքտէ օլան էհալիյէ իլան իտէրլէրքի, Թրօատ նամ չարապլէն տէքօղիթէրլէրի օլուպ, կէրէք սանտըգլար իլէ վէ կէրէք չիչէկլէր իլէ Ֆապրիգա ֆիեաթընա ֆիրուխթ իթմէքտէ տիրլեր։

Համպէ Էֆէնտի
Պիրինճի տայիրէ սահիպի
Օհաննէս Ո—էքեան
Իւսկիւտար մէվգէֆի իչին
Գրիգոր Տէրվէշեան
Ն. 40 գազինօտա
Օհաննէս Ավլաղանեան
Գատրքէօյ խաթթընտա
Եովանոսէ Սամպօղլու
Ատալար իչին

ՍԲՕՆԷՔ

Պէյօղլունտա տօղրու եօլտա, Գալաթասէրայ գարշըսընտա, Սբօնէք նամբյլա չէօհրէթլու օլան մաղազա միւթէպէր էհալիյէ վէ քէնտի միւշթէրիլէրինէ իլան իտէրքի, կէրէք սանտըգ իլէ կէրէք չիչէ իլէ Ֆապրիգա ֆիեաթընա թրօատ շարապը ֆիրուխթ իթմէքտէ տիր։

Գօնաթանթէն Գօնսթանթինիտէն Պէշիքթաշ, պիւյիւք գազինօ, Ն. 52, սապըգ Քալօսի,

Թրօատ շարապընքն տէքօսու կէրէք սանտըգլա վէ կէրէք չիչէ իլէ Ֆապրիգա ֆիեաթընա ֆիրուխթ օլունուր։

ԻՆԿԻԼԻԶ ԷՃԶԱՀԱՆԷՍԻ

Ն. վէ Ժ. Քանզիւք պիրատէրլէր

Մէզքիւր էճզահանէ, էճզայարքնքն զայէթլէ իսիկիկ վէ էճզայը քիմեէվիյէսի վէ ալա շարապլարբյլա միւշթէհիր օլուպ, էհալիյէ իլան իտէր քի, կէրէք սանտըգլարը վէ կէրէք չիչէկլէր իլէ Ֆապրիգա ֆիեաթընա Թրօատ շարապը ֆիրուխթ իթմէքտէ տիր։

ԳԸԼՊՈՒՐՆՈՒ

Մ. Տ. Տիվօլի միւթէպէր էհալիյէ իլան իտէր քի, Շարգ շարապլարը չիրքէթիյլէ պիր մուգավէլէ ադտ իտէրէք, Ֆէնէր իչին, Ֆապրիգա ֆիեաթընա Թրօատ շարապը ֆիրուխթ իթմէքտէ տիր։

ԻՍԹԱՆՊՕԼ ՊՕՆ ՄԱՐՇԷՍԻ

100,000 գալէմ էմթաաեա միւշթէրիւերիմիզին գօլայլըքը իչին, իլավէ իսլէտիք Թրօատ շարապը, Գալաթա ֆիեաթընա ֆիրուխթ իթմէքտէյիզ։

ԷԲԻՐ ԷՃԶԱԽԱՆԷՍԻ

Օկիւսթ Թիթօս սահիպի, Գալաթատա Թրամվայ ճատտէսի տէբօ վէ ֆիրուխթ օլունուր Թրօատ շարապը, Ֆապրիգա ֆիեաթընա, սանտըգլար վէ չիչէկլէր իլէ։

Տօգքօր Ստեփան էֆէնտի Դաւիթեան, Իսթանպօլտա, Գալաթագճըլար պաշը գարուսու խարիճինտէ վագը բուղաշճաք ֆուրանու գարշըսընտա պուլունան 13 նիւմէրօ իլէ միւրաղդամ խանէտէ իկամէթ իթմէքտէ, վէ հէր կիւն էօյլէեէ գատար, եա խանէսինտէ, վէ եախօտ մէզքիւր խանէեէ եաղըն օլան Թրամվայ ճատտէսինտէ քեաեին Մահմուտիյէ վէ Սուլթանիյէ էճզախանէլէրինտէ պուլունանաղը կիպի, էօյլէտէն սօնրա տախի, Եէնի ճամիի շէրիֆի հավլուսունտա սատիրն գարշըսընտա վագը Ալլահվէրտիեան էճզախանէսինտէ, վէ պիւյիւք կիւմրիւկիւն գարշըսընտա Իսպէչէրեան էճզախանէսիյլէ, Ագսէրայ ճատտէսինտէ Շագարճեան էճզախանէսինտէ պուլունմագտա, վէ էմրազը սայիրէտէն պաշդա, շիմալիյէ գատար քէսպի շէօհրէթի իյլէմիշ օլտուղու լավ թանճըլըգ իլէ, իւչ չիք չօճուգլարա տայիր օլան խատիճալըգլարա թագմագըգ ամէլիեաթի վէ իճրասընա տէվամ իյլէմէք տիր։

ԷՃԶԱԽԱՆԷԻ ԻՍՊԻԶԱՐԵԱՆ

ՊԻՐԱՏԷՐԼԷՐ

Իսթանպօլտա Պաղչէ-գարուսունտա, Էմթաա կէօմրիւկիւ գարշըսընտա քիւշատ իյլէտիկիմիզ 43 նիւմէրօլու էճզախանէմիզ իչին քեաֆիֆէյի իլանճարըմըզը Էվրօբատան հէնուզ ճէլպ իյլէմիշ օլուպ, քեաֆիֆէի խաթիհգարաթմըզը տախի, տիգդաթը թամամ իլէ հազըրլամըշ օլտուղումըզը տօգթօր Էֆէնտիլէրէ վէ միւթէպէր էհալիմիզ իլան իտէրիզ։

Մէվսիմ իգթիպասընճա, պալըգ եաղը իսթիմալ իթմէքտէ օլան զէվաթա, գարբըզգ վէ պօղուրմուշ եաղարտան իճթինապ իթմէք իսթէտիքլէրինտէ, հէնուզ կէթիրթմիշ օլտուղումուզ Բէթէրմէյէր ֆապրիգասընքն հալիս մօրինօ պալըգը ճիյէրինէն եաղընտան իշթիրա իթմէքլէրինի խալիսանէ պէեան իտէրիզ։

Իլանճարընն եարըմասընա ֆէվգէլատէ տիգդաթ օլունմագտա օլտուղու կիպի, ֆիյաթճա տախի, իտարէ իտէպիլէ ճէկինտէն զիյատէ թալէպ իթմէմէյի քէնտիմիզէ մէսլէք իթթիխազ իթմիշ օլտուղումուզտան, թէշրիֆ իտէն միւշթէրիլէրին մէճմուն դալաճագլարը պի իշթիպահ տըր։

Էճզախանէմիզէ, մէմլէքէթիմիզին էն միւթէպէր տօգթօրլարընտան, տօգթօր Գ. Թիւրապեան էֆէնտի տէվամ իթմէքտէ օլուպ, բազար կիւնլէրինտէն մատտա, հէր կիւն սաաթ 6տան 9ա գատար հասթալարընա պագմագտա տըր, վէ կէօղ, գուլագ թապիպի տօգթօր Գուսթօմիրիս տախի հէր կիւն հասթալարընը սաաթ 7½տան 9ա գատար գապուլ իթմէքտէ օլուպ, սայիր միւթէպէր տօգթօրլարտան տախի տէվամ իտէնլէր վար տըր։

Գ. ԻՍՊԻԶԷՐԵԱՆ

Գայիշ-տաղը սուեու խտարէսի թարաֆընտան, բայիթախթըմզ բիայէթլու էհալիսինէ իխթար օլունուր քի, մէզքիւր սուտան ալմագըղա իթիպար իտէն զաթլարընն քէմալ մէրթէպէ մէմնունիյէթլէրի նիյէթլիյէ, հէր նէվի ֆէտտաբէարըզ կէօզէ ալընարագ, տայիմա թագէ օլմասընա, վէ քէնտի թագիպի հալինտէ պուլունմա, սընա, սայ ու իդտամ օլունմագտա տըր։

Պէյօղլու, Գալաթա, Իսթանպօլ վէ սայիր սէմթլէր իչին, պիւյիւք պիր սէմթլէր իչին, վէ եախօտ քիւչիւք իքի ֆընը սու իչին, քէնտի խանէլէրինէ թէսլիմ օլունմագ իւզրէ, պիր չէյրէք մէճիտ թալէպ օլունմագտա էսէ տէ, կիւնտէ պէշ ֆընշտան զիեատէ ալան զաթլար իլէ, այրընա բազարլըգ տախի օլունապիլէճէք տիր։

Բիայէթլու էհալիյէ պիր գօլայլըգ օլմագ իչին, արզու իտէն զաթլարա, պիլէթ տէֆթէրլէրի տախի իթա օլունաճագ տըր։

Մէզքիւր սուեուն եէրինէ, պաշդա սու վիրիմքիքէ հիյէսինտէն արի օլմագ իչին, բիայէթլու միւշթէրիլէրտէն, ֆընշըլարընն իւզէրինտէ պուլունան ֆընշը վէ կէմի տէմիրի բէսիմլի եաֆթալար պուլունմասընա, տիզգաթը քեամիլ պուեուրմալարը բէճա օլունուր։

Բիայէթլու միւշթէրիլէր, շիմտիքի հալտէ, քէնտի էմրլէրինի վիրմէք իչին, Իսթանպօլտա Սիրքէճի իսկէլէսինտէ, վագը 31 նիւմէրօլու մաղազատա, վէ Ֆընտըգլըտա, սահիպտէ Քէրիմթէի օգաղընտա քեային 11 նիւմէրօլու տէբօտա, վէ Պէյօղլուտա տախի, Թագսիմտէ, Մալէթի Ռումիեանընն Ա. Թ. իթթա քիլիսէսի հավլուսունտա վագը տէբօտա Թէշրիֆ իյլէմէլէրի իխթար օլունուր։

ՇԻՖԱ. ԻԼԻՔ ՁԱՀԱՐՏԱ.

WILHELM'S

ՎԻԼՀԷԼՄ

Ամբէ-բիրէբէ+ ամբէբէ-մրէբէ+

ԳԱՆԸ ԹԷՄԻԶԼԷՑՈՃԻ

Զ Ս. Ց

ՖՐԱՆՑ ՎԻԼՀԷԼՄԻՆ

ԹԷՐԹԻՊԻ

Նայն Քէբէլէրէ էճզաճը պաշը

Մէզքիւր Զայ, Նիքրիս իլէթինէ, օյնագ եէրլէրի սըզըլարընա, չօճուգլարընն տիզէրճէ վէ աեագլարճա զայիֆիլքլէրինէ, էսկի սանճըլարա, տայիմա թէշէնիշ իթմէքտէ օլան եարալարա, գԸզԸլ, գԸզամրգ, վէ չիչէգ նէվինտէն օլան, վէ ֆամիլեատան ալընմըշ պուլունան խաստալըգլարա, վէ եիւզտէ վէ վիճուտտա հասըլ օլան սիվիլճէք, չիպան, վէ թէմրէյի նէվինտէն օլան իլէթլէրէ, ֆընկիկիյէ տայիր մարազլարա, վէ գարաճիյէր հասթալըգլարընա, մաեասըլա, սարըլըգա, վէ տայիմի օլան էթ, վէ սինիր, վէ օյնագ, վէ քէմիք իլէթլէրինէ, վէ միտէ ֆէսատլարընա, վէ իտարա տայիր իլէթլէրէ, վէ պէլկէվէքիկինէ, գատընճա վէ էրքէքէ զայիֆիլքլէրէ, պօղաղ իֆիւնէթինէ, վէ էմրազը սայիրէյէ գարը իսթիմալ օլունուր բէք չիֆատար պիր մուալիճէ օլուպ, շաեանը իթիպար չէհատէթնամէլէր իլէտ թաստիգ գԸլընմըշտը քի, արզու իտէն զաթլարա, մէզքիւր չէհատէթնամէլէրտէն մէճճանէն վիրիլիր։

Մէզքիւր Զայտան, հէր բաքէթտէ սէքիզէր քեաղըտ պուլունմագտա օլուպ, վէ բաքէթի գԸյմէթի իսէ 2½ ֆրանգ տըր։

Մէզքիւր Զայը Թագլիտէրինէն անլաշըլմասը իչին իւզէրլէրինտէ պուլունան, վէ իսթիմալի ճայիզ կէօրիւլէն մէմալիքլէրտէն իթա պույրուլմուշ օլան մարգալարա, տիզգաթ օլունմագլըգ իգթիզա իտէր։

Մէզքիւր Զայ, Իսթանպօլտա, Եէնի-ճամի ճատտէսինտէ վագը 33 վէ 35 վէ 37 նիւմէրօլար իլէ իւրագդամ Տէլլա Սիւտա էճմախանէսինտէ պուլունմագտա

ՇԻՖԱ. ՍՕՆ ՊԱՀԱՐՏԱ.

ՄՈՒԱՑԷՆԷՑԻ ԽԱՍԹԷԿԵԱՆ

ՏՕՔԹԷՕՐ ՇՈՒԱՐՑ

Էօյլեթեն, եօղլ «ոնու ֆալֆ. «ասթ 4 ե գատար

40—Պիւյիւք Հէնտէք սօղաղը—40

Տօքթէօրիւ միւմանիէ յէհին գանինէսինտէ, հէր նէվի հավա պօշալարճը, վէ նէֆէս եօլարընա էնվայը էճզա պուխարլարը իւֆլէմէկէ մտխասուս ալէթլէր մէվճուտ օլուպ, ագ ճիկէր վէ պօղաղ վէ պուրուն խասթալըգլարընա խուսուսի օլարագ պագտըղը կիպի, էլէքթրիք ալէթլէրիյլէ իճրա օլունան հէր նէվի թէտավիյի եարար, էսկի կէօքիւզ վէ նէզլէ, վէ պօղմանճա էօքսիրիւք, վէ տիֆթէրի վէ եէլ վէ սինիր խասթալըգլարը, վէ քէօթրիմիւք վէ սարա կիպի իլլէթլէրին թագիպի խուսուսիսի տիր։

Քէզա, կիզլի խասթալըգլար, զայիֆլիք վէ զայրիհիմ։

COGNAC DE LA MAIS. CH. BAGIER & Cie DE COGNAC

ԱԼԷԱ ՎԷ ՍԱՀԻՀ ԷՍԿԻ ԳՕՆԵԱԳՏԱՆ

ՁԷՇՆԻԵԱՊ ՕԼՄԱԳ ԻՍԹԷՐՄԻՍԻՆԻԶ

Շ ՊԱԺԻԷԱ Է ԳՕՄԲԱՆԻԵԱ

ՏԸ

ԳՕՆԵԱԳ

ՆԱՄ ՄԷՇՀՈՒՐ ՖԱՊՐԻԳԱՆԸՆ ԻՄԱԼ ԻԹՏԻԿԻ ԳՕՆԵԱԳՏԱՆ ՏԱՑԻՄԱ. ՍՍԹԸՆ ԱԼԸՆԸԶ

Պուլունուր չարապ վէ միւքիրաթ սաթան պաշընա թիւճճար մաղազալարընտա, պիւյիւք պագդալարտա, կազինօլարտա, օթէլէրտէ վէ սայիրէտէ։

Մէմալէթի մահրուսէյտէ էնէլէ եէկինէնէլէրէ

ՁԷՐՎԱԹԻ Վէ ՖԱԶԷՍ. ՊԻՐԱՏԷՐԼԷՐ

Գալաթատա, Ատա խանընտա

AGENCE DE BANQUE ET DE CHANGE

ՀԻԶ ՊԻՐ ՇԷՑ ՂԱՑՊ ԻԹՄԷՄԷՔ ՄԱԳՍԷՏԻՑԼԷ ԲԻԱՆԳՕԵԱ ՀԻՍՍԷՄԷՆՏ ՕԼՄԱԳ

Բաղպէթլու միւշթէրիլէրիմի մէմնուն իթմէք իւզրէ, թահքը թէէմինէ ալընմը օլարագ, 500 միլիոն ֆրանգ սէրմայէսի օլան Ասիւրանս Ֆինանսիէր նամ շիրքէթ իլէ միւնասէպաթա կիրիշտիմ։ Մէզքիւր շիրքէթ, սէնէվի չէքիլճէճէք գուրալար վասրթասըյլա, հիչ տէյիլ իսէ, հէր պիլէթին ֆիեաթը օլան 100 ֆրանգը թէէմի. եէսինի թէէմին իտէր, վէ օ հալտէ, հէր հանկը ճինս պիլէթ օլուր իսէ օլսուն, հիչ պիր ադչէ զայլ իթմէզ։ Մէզքիւր բիանգօ պիլէթլէրինէ վէեախօտ բրօմէսէրինէ սաթրն ալմագ իսթէեէնլէրէ, սէնէվի չէքիլճէճէք գուրալար վասրթասըյլա, պէհէրինէ տէրհալ 100էր ֆրանգ թէէտիեէ օլունմագ իւզրէ, Բարիսին Ասիւրանս Ֆինանսիէր շիրքէթի պօնօլարընտան պիր վէ եախօտ տահա զիեատէ իթասընա հավրրմ։

Պու պօնօլար տա, պիր մըգտար Ֆրանսըզ էսհամը ումումիեէսինին պիր մասմէնէ էմանէթէն գօնուլմուշ օլմասըյլա, թէէմին իսլամիչէր տիր։ Պինանէն ալչի հէնլէ էմանէթէն գօնուլմուշ օլմասընա, թէէմին իսլամիչէր տիր։ Պինանէն ալչի մէզքիւր բիանգօ պիլէթ վէ բրօմէսէրինտէն վագը օլաճագ ադչէճէ քեաֆիֆէյի զարար վէ զիեանը թէէմին իսէրիմ։ Հէր քէս, հիչ պիր չէյ զայլ իթմէմէյէրէք, պէնիմ բիանգօ պիլէթլէրիմ վէ բրօմէսէրիմին իւզէրինտէ թաղէրինի տէնէեէպիլիր։

Սէնէտէ տէօրթ տէֆա էօրբաբ էլէտիլմէէ օլան Մաճարիսթան էրալէեէրընին 1870 սէնէսի էօրբաբը։

Պիրինճիսի իէրմամիեէլէր։ — 200,000 ֆիօրին, 50,000 ֆիօրին, 12,000 ֆիօրին
Սէնէտէ էօլտէֆա էօրբաբը էլէտիլմէէ+ օլան Պաթ կրան դուքէսլուքը էօրբաբը։

Պիրինճիսի իէրմամիեէլէր։ — 150,000 ֆիօրին, 15,000 ֆիօրին։
Սէնէտէ տէօրթ տէֆա էօրբաբը էեշիտէ օլմանճէ օլան Ավստրիա էսհամը։

Պիրինճիսի իէրմամիեէլէր։ — 40,000 ֆիօրին, 20,000 ֆիօրին։

Գալաթա, քէօրբիւ եագընընտա, Հալաճեան խանընտա Ն. 5

Ա. ՍՏԼԷՐ

ՍԱՐՐԱՖԻՑԷ

ԵՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱԼԱՐՈ

Բարիս, 22 փետր.

Ֆրանսըզ ֆօնտսու 3%	82·90
» » 5%	114·85
Էսհամը Ռումումիէ այլըրը	11·25
» » գարանտը	11·20
1865 Իսթիգրազը	-
1869 »	60-
1873 »	56-
Ռումէլի չըմէնտը. Քահվիյա.	47·25
Օսմանլը Պանգասը	693·75
Գրէտի Լիոնէ	750-
Ռուս ֆօնտսու 5% (1877	-
Ռուսիանըն Շարք իսթիգրազը	-
Իթալիա ֆօնտսու	85-35
Մըսրը իսթիգ. պիրլէշմիշ	322·50
Իսբանեա խարիճի իսթիգրազը	26-3/8
Դամպիօ Լօնտրա իւզէրինէ	25-29

Բարիս, (Պուլվար) 22 փետր.

Ֆրանսըզ ֆօնտսու 3%	114-82½
Էսհամը Ռումումիէ	11-20

Լօնտրա 22 փետր.

Ինկիլիզ գօնսօլիտի	100-1/16
Էսհամը Ռումումիէ այլըրը	11-
» » գարանտը	10-7/8
1865 Իսթիգրազը	13-3/4
1869 »	12-
1871 »	64-1/2
1872 (Պօնտիս Թէզգօր)	22-
1873 »	11-
Տէվլէթի Ավլէնդ 1877 իսթիգրազը	78-1/2
Օսմանլը Պանգասը	17-1/2
Ռուսիա իսթիգրազը 1873	82-1/2
Մըսրը իսթիգրազը պիրլէշմիշ	64-
» իմթիեազը (չըմէնտը.)	86-7/8
Տաիրա սանիեէ	64-
Մըսրը Բօշիտ իսթիգրազը	84-1/2
1877 Մաճարիսթան էսհամը	88-1/2
Դամպիօ Բարիզ	-

Վիէննա, 22 փետր.

Լօնտրա իւզէրինէ գամպիա	120-60
Ռումէլի տէմիր եօլ թահվիլաթը	22-70

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱԼԱՐՈ

Էսհ. Ռում. փետր. 10 ազչմ. գբ.	12-20
» » փետր. 11 սպհ. աչ	12-15
» » Էն եիւքսէք	12-19½
» » Էն աշաղը	12-15
» » Սաաթ 5 տէ	12-15
1863 Իսթիգ. (Մուքօն) 6% ֆ.	-
1865 » » 6% ֆ.	66-
1869 » (Բինար) 6% ֆ.	62-
1872 » (Պօնտիս Թրէզօր	21-
1873 » (Բինար) 6% ֆ.	58-
Ռումէլի չըմէնտրֆէր	48-5
Բէբօր ղուրուշ	-
Հէվալէսիզ »	12-
Ամգչէ ֆայիզի %	7-

ԱԳՍԻՕՆԼՈՐ ՖԻՏԱՔԸ

Գրէտի ժէնէրալ 6%	6-
Սօսիէթէ ժէն 6%	5
Իսթանպօլ Պանգասը	
Սօսիէթէ Օթօման	
Թրամվայ 5%	
Լավրիօմ (մատէն)	

ԱԳՍԷԼԷՐԻՆ ԲԻԱՆԳ. Ֆ.

Օսմանլը լիրասը 100 ղ.	110 35
Ինկիլիզ լիրասը	88- 1
Ֆրանսըզ ալթունու	80-20
Բոլ	-
Գրիմից ալթունու	107-38
Պէեազ մէճիտիյէ	107-
Մէթալիք	205-
Պէշլիք	207-
Ալթըլըգ	127-
Պագըր	600-
Գարպօն գայիմէսի գարիք	880-

ԳԱՑՄԷՆԻՆ ԲԻԱՆԳՕՍ

Էն եիւքսէք	950-
Էն աշաղը	950-
Սաաթ 5 տէ	950-

ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԷԹԱ · ԿԱՐԱՊԵՏ Ց. ՓԱՆՈՍԵԱՆ